

АНОТАЦІЯ

Малько Н.О. Механізми формування і реалізації публічної політики попередження дитячої та підліткової злочинності.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування. – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Навчально-науковий інститут «Інститут державного управління». – Харків, 2025.

У дисертаційній роботі вирішено наукове завдання, що полягає в науково-теоретичному обґрунтуванні механізмів формування і реалізації публічної політики попередження дитячої та підліткової злочинності й розробці практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

В роботі визначено сутнісні характеристики та зміст системи механізмів формування і реалізації публічної політики попередження дитячої та підліткової злочинності в Україні; виокремлено дві групи механізмів: загальних (організаційно-правових, фінансових та інформаційно-комунікаційних), які є базовими для публічної політики та створюють умови для її стабільності, фінансової життєздатності й легітимності та спеціальних, для класифікації яких запропоновано комбінований підхід, що поєднує критерії рівня превенції (первинна, вторинна, третинна) та функціонального спрямування (координаційні, освітньо-виховні, соціально-підтримуючі, правоохоронні, ресоціалізаційні).

У структурі механізмів формування та реалізації публічної політики попередження дитячої та підліткової злочинності визначено ключові компоненти: інституційний, нормативно-правовий, методичний, процедурний, інструментальний та ресурсний; визначено принципи функціонування цих механізмів, серед яких виокремлено верховенство права, справедливість і недискримінацію, підзвітність і відповідальність, адаптивність та ефективність.

Удосконалено класифікацію моделей публічної політики щодо ювенальної превенції, що на відміну від інших спирається на такі критерії: роль структур

соціального захисту чи правоохоронних органів, ступінь залучення громади, рівень централізації у прийнятті рішень, а також переважаючий підхід – відновний (restorative) чи каральний (retributive). Виділено три концептуальні моделі: соціально-реабілітаційну, кримінально-юстиційну та відновно-комунітарну та три змішані: збалансовану, неоліберальну керовану та перехідну моделі. Запропонована типологія дає можливість порівняльно аналізувати міжнародні практики, визначати управлінські пріоритети публічної політики та оптимізувати механізми її формування і реалізації в національному контексті.

Обґрунтовано роль організацій громадянського суспільства (ОГС) як чинника підвищення ефективності публічної політики попередження дитячої та підліткової злочинності; визначено інформаційно-аналітичну, нормотворчу, виховну, інтеграційну, підтримувально-соціальну, профілактичну, реабілітаційну, посередницьку, моніторингову та інноваційну функції різних типів організацій громадянського суспільства – громадських, благодійних, спортивних, релігійних та ін. організацій. Запропонований підхід поглиблює теоретичне розуміння внеску ОГС, створює методичну основу для їх інституційної підтримки й інтеграції в державні та місцеві стратегії ювенальної превенції.

Уточнено поняття «публічна політика попередження дитячої та підліткової злочинності» та «механізми формування і реалізації публічної політики попередження дитячої та підліткової злочинності».

Узагальнено світові тенденції та зарубіжний досвід попередження дитячої злочинності, що дозволило з'ясувати можливість адаптації кращих практик до інституційних особливостей та національної специфіки України, зокрема: перехід від каральної парадигми до реабілітаційно-превентивної, створення на місцевому рівні міжвідомчих команд, розвиток мережі безпечних дозвілєвих просторів для підлітків тощо.

Запропоновано теоретико-методичні підходи щодо напрямків удосконалення організаційно-правових, фінансових та інформаційно-комунікаційних та превентивних механізмів формування і реалізації публічної політики попередження дитячої та підліткової злочинності в розрізі їх ключових

компонентів: інституційного, нормативно-правового, методичного, процедурного, інструментального та ресурсного.

Визначено роль ІКТ у структурі механізмів формування і реалізації публічної політики попередження дитячої та підліткової злочинності. Розроблено пропозиції щодо впровадження сучасних цифрових технологій, зокрема: інструментів аналізу даних для раннього виявлення ризиків делінквентної поведінки; мобільних додатків для правової та психологічної підтримки дітей та їхніх батьків; комунікаційних платформ для ефективної взаємодії суб'єктів превенції.

Ключові слова: відновне правосуддя, делінквентна поведінка, дитяча та підліткова злочинність, захист прав дітей, механізми формування і реалізації публічної політики, національна поліція, органи місцевого самоврядування, попередження злочинності, правопорушення неповнолітніх, превенція, протиправна поведінка, профілактика правопорушень, публічна політика, ресоціалізація та реінтеграція неповнолітніх, служби у справах дітей, ювенальна поліція, ювенальна превенція, ювенальна юстиція.

ANNOTATION

Malko N.O. Mechanisms of Formation and Implementation of Public Policy for the Prevention of Child and Adolescent Delinquency.

The dissertation for the Doctor of Philosophy degree in specialty 281 "Public Management and Administration". – V. N. Karazin Kharkiv National University, Educational and Scientific Institute "Institute of Public Administration". – Kharkiv, 2025.

The dissertation has solved the scientific task of scientifically and theoretically substantiating of the mechanisms for the formation and implementation of public policy for the prevention of child and adolescent delinquency and developing practical recommendations for their improvement.

The work has identified the essential characteristics and content of the system of mechanisms for the formation and implementation of public policy for the prevention

of child and adolescent delinquency in Ukraine; it has separated two groups of mechanisms: general (organizational – legal, financial and information – communication), which are basic for public policy and create conditions for its stability, financial viability and legitimacy, and special, for the classification of which a combined approach is proposed, connecting the criteria of the prevention level (primary, secondary, tertiary) and the functional direction (coordination, educational, social support, law enforcement, resocialization).

In the structure of mechanisms for the formation and implementation of public policy for the prevention of child and adolescent crime, key components have been identified: institutional, regulatory, methodological, procedural, instrumental and resource; the principles of these mechanisms functioning have been determined, among which the rule of law, justice and non-discrimination, accountability and responsibility, adaptability and efficiency are highlighted.

The classification of public policy models for juvenile prevention has been improved, which, unlike others, is based on the following criteria: the role of social protection or law enforcement agencies, the degree of community involvement, the level of centralization, as well as the prevailing approach such as restorative or retributive. Three conceptual models have been given off: social-rehabilitation, criminal-justice, restorative-communitarian and three mixed models: balanced, neoliberal managed and transitional model. The proposed typology gives an opportunity to comparatively analyze international practices, to determine the management priorities of public policy, and to optimize the mechanisms of its formation and implementation in the national context.

The role of civil society organizations was justified as a factor in increasing the effectiveness of public policy for the prevention of child and adolescent delinquency has been substantiated; the information-analytical, norm-setting, educational, integration, social-supportive, preventive, rehabilitation, intermediary, monitoring and innovative functions of various types of civil society organizations, public, charitable, sports, religious and other organizations have been determined. The proposed approach deepens the theoretical understanding of the contribution of CSO's, creates a methodological basis for their institutional support and integration into state and local

juvenile prevention strategies.

The concepts of «public policy for the prevention of child and adolescent delinquency» and «mechanisms for the formation and implementation of public policy for the prevention of child and adolescent crime delinquency» were clarified.

Global trends and foreign experience in the prevention of child crimes were summarized, which allowed us to clarify the possibility of adapting the best practices in Ukraine, taking into account national specifics and institutional features.

Theoretical – methodological approaches were proposed regarding the areas of organizational, legal, financial, informational, communication and preventive mechanisms improvement for the formation and implementation of public policy for the prevention of child and adolescent delinquency in terms of their key components: institutional, regulatory, methodological, procedural, instrumental and resource.

The role of ICT in the structure of mechanisms for the formation and implementation of public policy for the prevention of child and adolescent crime has been determined. Proposals have been developed for the implementation of modern digital technologies, in particular: data analysis tools for early detection of delinquent behavior risks; mobile applications for legal and psychological support of children and their parents; communication platforms for effective interaction of prevention subjects.

Keywords: restorative justice, delinquent behavior, child and adolescent delinquency, protection of children's rights, mechanisms for forming and implementing public policy, National Police, local self-government bodies, crime prevention, juvenile delinquency, prevention, illegal behavior, prevention of offenses, public policy, resocialization and reintegration of minors, child protective services, juvenile police, juvenile prevention, juvenile justice.